Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Johtava asiantuntija Eeva-Maija Puheloinen
Hallitusneuvos Tuula Manelius
Kaivosylitarkastaja Riikka Aaltonen

VASTINE
30.11.2022



Eduskunnan talousvaliokunnalle

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN VASTINEEN TÄYDENNYS TALOUSVALIOKUNNALLE YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUMAESITYKSISTÄ (YMVL 42/2022 VP HE 126/2022 VP)

Talousvaliokunta pyytää työ- ja elinkeinoministeriöltä vastinetta ympäristövaliokunnan lausumaesityksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää seuraavaa (otsikossa lausumaesitys):

**1. Eduskunta edellyttää, että kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista edistetään. Lupaprosessien yhteensovittamisessa tulee turvata prosessin sujuvuus ja ennakoitavuus ympäristötavoitteita vaarantamatta.**

Työ- ja elinkeinoministeriö suhtautuu myönteisesti lupien yhteiskäsittelyn edistämiseen. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö ovat tunnistaneet, että 1.9.2020 voimaan tullut laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta (764/2019) parantaa lupien yhteensovittamista eikä syvempää yhteensovittamista ole tarkoituksenmukaista toteuttaa ennen kuin edellä viitatun lain mukaisesta vapaaehtoisesti lupien yhteiskäsittelystä on saatu käytännön kokemuksen kautta enemmän tietoa ja ennen kuin yhteiskäsittelyn edellyttämät tietotekniset ratkaisut on asianmukaisesti toteutettu. Tietojärjestelmän kehittämiskustannuksiin on käytettävissä TEM:n Digitalisaation kehittäminen –momentin varoja (32.01.10), ja Tukes onkin liittämässä kaivoslupia Luvat ja valvonta –palveluun. TEM:n näkemyksen mukaan Luvat ja valvonta -palvelua tulisi hyödyntää enenevässä määrin lupamenettelyissä, erityisesti monilupaisissa hankkeissa. Koska lupahakemukset ovat pääsääntöisesti sähköisiä, pitäisi lupien haku toteuttaa osana Luvat ja valvonta -palvelua, joka yhteensovittaa ja sujuvoittaa asiakkaiden monilupaisia hankkeita. Ympäristöministeriön tehtävänä on omalta osaltaan ohjata alaistaan hallintoa hyödyntämään Luvat ja valvonta –palvelua.

Sekä kaivos- että ympäristöluvan lakisääteisyys ja määrämuotoisuus estävät lupien sisältövaatimusten vaarantumisen. Työ- ja elinkeinoministeriö näkee yhteensovittamisen edellyttävän viranomaisten välisen yhteistyön tiivistämistä ja mahdollistavan myös lakien ja lupien rajapinnassa olevien määräysten hyvän soveltamiskäytännön edistämisen.

**2. Eduskunta edellyttää, että työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö yhteistyössä selvittävät, tulevatko kaivannaisjäteasetuksen mukaiseen jätehuoltosuunnitelmaan sisältyvät toimet riittävästi huomioiduksi jätevakuudessa ja miten jätehuoltosuunnitelma voidaan paremmin huomioida kaivoslupaprosessissa.**

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluva kaivannaisteollisuuden jätehuollosta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/21/EY (jäljempänä *kaivannaisjätedirektiivi*) on saatettu keskeisiltä osin kansallisesti voimaan ympäristönsuojelulain muuttamisesta annetulla lailla (346/2008) ja kaivannaisjätteistä annetulla valtioneuvoston asetuksella (379/2008).

Kaivoslaissa on kaivannaisjätedirektiivin implementointia täydentäviä säännöksiä. Malminetsintä- ja kullanhuuhdontalupien hakijalla on velvollisuus toimittaa lupahakemuksen yhteydessä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, johon on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan vaadita, jos luvanhaltijan on laadittava sellainen ympäristönsuojelulain nojalla. (Kaivoslaki 13, 25, 34, 51, 54 §)

Rajanveto ympäristöluvan ja kaivoslain mukaisten lupien kesken on selvä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman osalta.

Kaivoslain mukaisista luvista pyydetään paikallisen ELY-keskuksen lausunto, jonka kaivosviranomainen ottaa huomioon päätöksenteossa.

Työ- ja elinkeinoministeriön saaman tiedon mukaan ympäristöministeriössä on käynnissä kaivannaisjätedirektiivin toimeenpanon tarkistaminen sekä kaivannaisjäteasetuksen päivittäminen. Jos tarkastelussa ilmenee tarvetta muuttaa kaivoslakia, on työ- ja elinkeinoministeriö valmis tekemään tarvittavat muutokset.